

16

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ – УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ, БЕОГРАД

пуковник др Мирослав Терзић, доцент, Школа националне одбране, Универзитет одбране у Београду,

пуковник др Александар Милић, ванредни професор, Војна академија, Универзитет одбране у Београду, и

пуковник др Дејан Вулетић, научни сарадник, Институт за стратегијска истраживања, Универзитет одбране у Београду.

На основу акта Наставно-научног већа Војне академије број 62-309 од 12.11.2024. године (Одлука ННВ ВА број 09/36), Правилника о стицању истраживачких и научних звања („Сл. гласник РС”, бр. 159/20 и 14/23), поднетих докумената и увида у резултате научноистраживачког рада, подносимо Наставно-научном већу Војне академије следећи

ИЗВЕШТАЈ

**о испуњености услова за избор у научно звање научни сарадник
пуковника ванр. проф др Милана Миљковића**

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Милан Миљковић, пуковник, рођен је 11. априла 1970. године у Прокупљу, Република Србија. Дипломирао је на Војној академији у Београду 1993. године, као пешадиски официр. Током своје каријере обављао је разне дужности у Војсци Србије и Министарству одбране Републике Србије.

Тренутно је начелник Катедре стратегија, уједно наставник у Школи националне одбране Универзитета одбране.

Магистарске студије завршио је 2007. године на Војној академији, из области ратне вештине. Назив магистарске тезе „Повезаност обавештајног обезбеђења и психолошко-пропагандног деловања на тактичком и оперативном нивоу у Војсци Србије“.

Докторску тезу под насловом „Посебност информационих операција у раду савремених обавештајних служби“, одбранио је на Факултету безбедности, Универзитета у Београду, 2016. године. Говори енглески језик.

Активно је учествовао у више научних пројекта Министарства одбране:

03 DEC 2024

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
ВОЈНА АКАДЕМИЈА
И
4 24-433
Бр. 20
БЕОГРАД

- Пројекат „Неутралност и стратешко одвраћање“, Школе националне одбране Универзитета одбране, ШНО-ДХ/1/22-24, година почетка и завршета 2022-2024, члан и руководилац пројекта,

- Пројекат „Модел управљања развојем способности система одбране“ Војне академије Универзитета одбране, ВА-ДХ/22-24, година почетка и завршета 2022-2024, члан пројекта

Објавио је неколико чланака у научним часописима у Србији о сајбер и информационој безбедности, информационом и психолошком ратовању, као и војној стратегији и стратегији одвраћања и принуде.

2. БИБЛИОГРАФИЈА И КЛАСИФИКАЦИЈА РАДОВА

Кандидат пуковник ванредни професор др Милан Миљковић објавио је двадест четири научна рада у седам категорија и одбранио докторску дисертацију под називом „Посебност информационих операција у раду савремених обавештајних служби“. Разврстано по категоријама: један рад у националном часопису од међународног значаја - категорије М24, шест саопштења са међународних скупова штампаних у целини – категорије М 33, једна монографија националног значаја – категорије М-42, два рада у тематским зборницима од националног значаја – категорије М 45, седам рада у врхунским часописима националног значаја - категорије М51, један рад у часопису од националног значаја – категорије М 52, шест рада са скупа националног значаја штампаног у целини – категорије М63, и одбрањена докторска дисертација – категорије М70.

Рад објављен у националном часопису међународног значаја (М24) 1 x 4 = 4 бода:

1. **Milan Miljkovic, Anita Pešić**, Informational and psychological aspects of security threats in contemporary environment - Информациони и психолошки аспекти безбедносних претњи у савременом окружењу, TEME, г. XLIII, бр. 4, октобар - децембар 2019, стр. 1079-1094. ISSN 0353-7919. DOI Number <https://doi.org/10.22190/TEME191015064P>

Радови са међународних скупова штампана у целини (М33) 6x1=6 бода

1. Хатица Бериша, **Милан Миљковић**, Дејан Петровић, „Војна неутралност као стратешко опредељење Републике Србије - реалност односно стварност - Military neutrality strategic determination of the Republic of Serbia - reality in relation to reality“, 27. Међународна DQM konferencija, Prijevor, Srbija, 27-28 jun 2024. UPRAVLJANJE KVALITETOM I POUZDANOŠĆU, str 310-322., ISBN-978-86-86355-53-9
2. **Милан Миљковић**, Катарина Миљковић, Примена теорије игара у кризама стратешког нивоа, Зборник радова, SYM-OP-IS 2023, Међународни симпозијум о операционим истраживањима, Тара, 18–21. септембар 2023., стр 733-738, 2023., ISBN 978-86-335-0836-0
3. **Milan Miljković, Goran Matić, Ivana Rebrača**, legal and institutional activities of EU member states to counteract false news and disinformation, international scientific

conference “ARCHIBALD REISS DAYS”, Belgrade, 6-7 November 2019, Thematic conference proceedings of international significance, University of Criminal Investigation and Police Studies Belgrade, 2019, p 393-410. ISBN 978-86-7020-431-7, ISBN 978-86-7020-190-3

4. **Milan Miljkovic**, Vangel Milkovski, Challenges facing information environment in contemporary conflicts, International scientific conference “ARCHIBALD REISS DAYS”, Belgrade, 18-19 November 2020, Thematic conference proceedings of international significance, University of Criminal Investigation and Police Studies Belgrade, 2020, p 383-394. ISBN 978-86-7020-453-9 ISBN 978-86-7020-190-3
5. Вангел Милковски и Милан Миљковић.: Агресија на СР Југославију 1999. године - стратегијско доктринарне поуке“, Међународна конференција „Агресија на Савезну Републику Југославији (Србију), 20 година после, Факултет за пословне студије и право Универзитет Унион у Београду. 19. марта 2020. ISBN 978-86-81088-37-1
6. Милан Миљковић, Дејан Михајловић Зоран Обрадовић, „Примена методе сценарија у процени окружења будућих безбедносних токова и европских интеграционих процеса земаља Балкана“, Тематски зборник са међународног научног скупа - *Савремени геополитички процеси у Европи са аспекта безбедносне аналитике и управљања кризама*, Научни пројекат *Европа на раскрсници: Управљање кризама*, Факултет за послове студије и право Универзитета „Унион – Никола Тесла“ Београд, стр 135-153. ISBN 978-86-6102-137-4

Монографија националног значаја (М-42) 1x7=7 бода

1. Милан Миљковић „ *Информационе операције и обавештајни рад*“, Медија центар Одбрана, Министарство одбране Републике Србије. 2020., Београд, ISBN 978-86-335-0696-0, CIP 355.41(497.11)(075.8)

Радови у тематским зборницима од националног значаја (М45) 2x1,5=3 бода

1. Милан Миљковић, „Нови ратови и изазови класичној стратегијској мисли“, зборник радова са прве научне конференције Изазови савременог света: Стратејско деловање држава или резултанта глобалних и локалних процеса и повода“, Универзитет у Београду, Факултет безбедности, Институт за међународну политику и привреду, Институт за стратегијска истраживања, Београд, 28. октобар 2020. године у Београду., стр 155-175, ISBN 978-86-80144-39-9 COBISS.SR-ID 26546185. DOI: https://doi.org/10.18485/fb_iss.2020.1
2. Goran Matić Ivana Rebrača, **Milan Miljković** „Strategije sajber bezbednost i strategijski menadžment u sajber prostoru u kriznim situacijama – međunarodna iskustva“, Nacionalni naučni skup SAVREMENI PROBLEMI I MOGUĆA REŠENJA STRATEGIJE I STRATEGIJSKOG MENADŽMENTA (SPSSM2019) Monografija, Fakultet za informacione tehnologije i inženjerstvo Univerziteta „Union-Nikola Tesla“ Beograd, 2019, str 147 – 167. ISBN 978-86-81400-08-1

Радови у врхунском часопису националног значаја (M51) 7 x 3 = 21 бод:

1. **Милан Миљковић**, „Изазови у раду обавештајних служби у информационом добу“, *Часопис безбедност*, 2020, вол 62, бр. 3, стр 143 – 161. DOI: 10.5937/bezbednost2003143M,
2. Драган Јевтић, **Милан. Миљковић**., Социјална безбедност и ризици савремених миграција“, *Култура полиса*, год. XVIII (2021), бр. 46, стр. 55-71. DOI: 10.51738/Kpolisa2021.18.3r.1.04
3. **Милан Миљковић**, Драган Јевтић, „Сукоби у информационом простору из угла савремене војне мисли у Руској Федерацији – искуства за безбедност Републике Србије“, часопис *Национални интерес*, 2/2021., стр 105-131, DOI: <https://doi.org/10.22182/ni.4022021.5>
4. Вангел Милковски, **Милан Миљковић**, Интеракција стратегије присиле и одвраћања – поуке из агресије на Савезну Републику Југославију 1999. године, *Политика националне безбедности*, Година XIII, vol. 22 број 1/2022. стр. 41-66. DOI: <https://doi.org/10.22182/pnb.2212022.2>,
5. **Милан Миљковић**, Драган Јевтић, Слободан Стојичевић, „Информациона димензија безбедносног окружења – основна обележја“, *Војно дело*, 2/2022, април-јун, стр 18-40., DOI број: 10.5937/vojdela2202018M,
6. **Милан Ђ. Миљковић**, Зоран М. Марјановић, „Мере стратешког одвраћања Руске Федерације: терминологија, дефиниције и неки аспекти примене у сукобу у Украјини 2022. године“. *Војно дело*, 1/2023, стр 32-45, DOI број: 10.5937/vojdela2301032M
7. **Милан Миљковић**, Хатица Бериша, „Примена вештачке интелигенције у савременом ратовању“, *Политика националне безбедности*, Year XIV, vol. 25, No. 2/2023. , pp. 77-98, UDC: 004.8:355(100), DOI: <https://doi.org/10.5937/pnb25-46935>

Рад у истакнутом часопису националног значаја (M52) 1x1,5=1,5 бодова

1. Hatidža Beriša, Vinko Žnidaršič, **Milan Miljković**, „Izazovi malih država u pogledu razvoja sposobnosti informacionog delovanja“, *Serbian Journal of Engineering Management* Vol. 7, No. 2, 2022 /Pregledni naučni rad UDC/UDK: 355.4:005.57]:32.019.5

Радови са скупова националног значаја штампани у целини (M63) 6x0,5=3 бодова

1. Горан Матић, **Милан Миљковић**, „Међународна искуства у акредитацији ИКТ система за рад са тајним подацима“, 25. Међународна научно стручна конференција YUINFO 2019, Копаоник, стр: 7-11 ISBN: 978-86-85525-23-0 <http://yuinfo.artkey.rs/zbornici/2019/YUINFO2019.pdf>

2. Милан Миљковић, Катарина Миљковић, „Нова конвенција ОУН за сарању и борбу против сајбер криминала“, 26. Међународна научно стручна конференција YUINFO 2020, Копаоник 8-11 март 2020, стр: 7-11 ISBN: 978-86-85525-23-0
3. Милан Миљковић, „Полазишта за израду стратегије сајбер одбране Републике Србије“, 28. Међународна научно стручна конференција YUINFO 2022, Копаоник 13-16. mart 2022. godine, стр: 241 – 245. ISBN 978-86-85525-27-8
4. Milan Miljkovic, Hatidza Berisa, Srdjan Zgonjanin, Evolution and characteristics of the theory and strategy of deterrence of the Russian Federation, 8. Међународна научно-стручна конференција „BeKMen 2022 pp 253 – 259. ISBN 978-86-80692-09-8
5. Srdjan Zgonjanin, Hatidza Berisa, Milan Miljkovic, The global challenge of terrorism during COVID-19 , 8. Међународна научно-стручна конференција „BeKMen 2022 pp 354 –359. ISBN 978-86-80692-09-8
6. Милан Миљковић, Катарина Миљковић, „Изазови примене вештачке интелигенције у војним пословима“, 29. Међународна научно стручна конференција YUINFO 2023, Копаоник 13-15 марта 2023. године, стр 271-275, ISBN 978-86-85525-29-2

Одбрањена докторска дисертација – (M70) 1 x 6 =6 бодова

1. Милан Миљковић, „Посебност информационих операција у раду савремених обавештајних служби“, Факултет безбедности, Универзитет у Београду 2016.
УДК број: 355.40:004.6 (043)

Табеларни приказ резултата и бодова по категоријама

Врста резултата	Укупно
M24	1 x 4 = 4
M33	6 x 1 = 6
M42	1 x7= 7
M45	2 x 1,5 = 3
M51	7x 3 = 21
M52	1 x 1,5 = 1,5
M63	6 x 0,5= 3
M70	1 x 6 = 6
Укупно	51,5

3. АНАЛИЗА РАДОВА КОЈИ КАНДИДАТА КВАЛИФИКУЈУ У ПРЕДЛОЖЕНО ЗВАЊЕ

Увидом у приложене радове кандидата пуковника ванр. проф. др Милана Миљковића, уочава се да су радови из области војних наука. Највећи број објављених резултата представљају радови публиковани у научним часописима.

Рад објављен у националном часопису међународног значаја (M24)

1. **Milan Miljkovic**, Anita Pešić, Informational and psychological aspects of security threats in contemporary environment - Информациони и психолошки аспекти безбедносних претњи у савременом окружењу, TEME, г. XLIII, бр. 4, октобар - децембар 2019, стр. 1079-1094. ISSN 0353-7919. DOI Number <https://doi.org/10.22190/TEME191015064P>

У раду аутори разматрају савремене концепте информационо-психолошког деловања у савременом окружењу. Концепти су представљени кроз општа теоријска разматрања приказивањем водећих теоретичара са подручја САД, Руске Федерације и НР Кине. Концепти објашњавају циљеве, садржаје и методе деловања на потенцијалне групе и појединце, као и средства информационо-психолошког деловања. Циљ рада је да се укаже на то да истраживани проблем није искључиво важан за политичке и војне системе, већ да су изазовима и претњама у савременом окружењу посебно изложене и групе и појединци. Аутори приказују различита средства информационо-психолошког деловања у савременом окружењу (гласине, лажне вести) и њихове последице на мењање ставова и понашања људи у политичким и друштвеним процесима. Рад у целини, кроз емпиријски приказ, указује на важност ове теме и анализа активности Европских институција на плану супротстављања лажним вестима током важних политичких процеса и избора за Европски парламент.

Радови са међународних скупова штампана у целини (M33) 6x1=6 бода

1. Хатица Бериша, **Милан Миљковић**, Дејан Петровић, „Војна неутралност као стратешко опредељење Републике Србије - реалност односно стварност - Military neutrality strategic determination of the Republic of Serbia - reality in relation to reality“, 27. Међународна DQM конференција, Пријевор, Србија, 27-28 јун 2024.

Проблем рада је сагледавање војне неутралности као опредељења Републике Србије, које Резолуцијом Народне Скупштине усвојена 2007. године. С тим у вези, циљ рада аутора је анализа која треба да сагледа које потребне капацитете треба да поседује Република Србија да би могла да одржи војну неутралност. У тексту је даље анализирано правно верификовање изабране војне неутралности, тиме што је ово опредељење унето у Закон о одбрани и Стратегију националне безбедности и Стратегију одбране из 2019. године, као једно од важних одбрамбених интереса

Републике Србије. Анализом је указано да ово стратегијско опредељење Републике Србије има исходиште и у традицији, али је, пре свега, израз савремених међународних односа у којима је Србија нашла после агресије НАТО 1999. године. Указано је да и у актуелном процесу појачаног надметања светских сила за стварање новог светског поретка, за сада, војна неутралност Србије није доведена у питање. Аутори су у раду и предвидели сценарио да, због најновијих сукоба у међународним односима, проузроковани ратом у Украјини, у коме може доћи до преиспитивања стратешког опредељења Србије за војну неутралност. У коначном, рад представља сагледавање изабраног концепта војне неутралности кроз један ближи историјски период, уз сагледавање блиске перспективе стања односа великих сила и последице стварања мултилатерализма на концепт војне неутралности Републике Србије.

2. **Милан Миљковић**, Катарина Миљковић, *„Примена теорије игара у кризама стратешког нивоа“*, Зборник радова, SYM-OP-IS 2023, Међународни симпозијум о операционим истраживањима, Тара, 18–21. септембар 2023., стр 733-738, 2023., ISBN 978-86-335-0836-0

У раду аутору представљају основне концепте теорије игара који се користе у војним кризним ситуацијама, као што је трка у наоружавању и стратешко одвраћање. Представљене су различите игре стратешког облика и примена „Нешове равнотеже“ у њиховом решавању, ситуације када постојање две или више „Нешових равнотежа“ у игри стратешког облика могу отежати идентификовање вероватног исхода игре или најбољу стратегију за играче, односно стратешку форму игре са две Нешове равнотеже која се назива и „Харсањијева игра“. С тим у вези приказана је екстензивна форма Харсањијеве игре. У другом делу рада аутори у посебном поглављу говоре о употреби теорије игара у стратешком одвраћању, доводећи је у вези са теоријом одвраћања Томаса Шелинга, који се сматра за оснивачем класичне теорије одвраћања. С тим у вези, представена је рудиментарна асиметрична игра одвраћања. Аутори закључују да, међу областима студија безбедности које су данас под великим утицајем теорије игара су питања почетка и ескалација међудржавних сукоба, контроле наоружавања и др. Указују да примена префињенијих варијанти Нешове равнотеже дозвољава аналитичарима да развију нијансиранија објашњења и боља предвиђања тока међудржавних сукоба. Слично, када је у питању концепт стратешког одвраћања, указују да успех одвраћања не зависи у великој мери од веодостојности претњи. Закључују да је предност теорије игара то што њена формална структура олакшава идентификацију недоследних претпоставки у концепту одвраћања, што истиче импликације почетних претпоставки и повећава вероватноћу логичке аргументације.

3. **Milan Miljković**, Goran Matić, Ivana Rebrača, *„Legal and institutional activities of EU member states to counteract false news and disinformation, international scientific conference“*, ARCHIBALD REISS DAYS”, Belgrade, 6-7 November 2019.

Аутори у раду указују на актуелност употребе дезинформација и лажних вести у оквиру концепта „хибридног и информативног рата“ као начина вођења геополитичких сукоба између великих сила. Наводе да друштвени медији и онлајн платформе играју важну улогу у убрзавању ширења лажних вести јер омогућавају њихов глобални домет. Из тог разлога, савремене државе суочене су са проблемом обезбеђивања ефикасне контроле и заштите националне информационе сфере, а самим тим и националне безбедности. Истичу да поменуто питање заузимало високо место

на безбедносној агенди европских законодаваца протеклих године, због чињенице да су избори за Европски парламент одржани 2019. године, и тадашње бојазни да ширење лажних вести може да има негативне ефекте на њихове резултате. С тим у вези, широм ЕУ се водила кампања правног санкционисања лажних вести у области законодавства, које су спроводиле владе многих европских земаља. Имајући у виду горе наведене, аутори указују да се супротстављене лажним вестима и дезинформацијама могу се посматрати са два аспекта, и то: 1) са аспекта одбране и заштите националне безбедности и 2) заштите изборног политичког процеса. На правном нивоу, Европски парламент је крајем 2016. године донео резолуцију о стратешкој комуникацији ЕУ како би се супротставио пропаганди трећих страна. Европска комисија представила је крајем 2018. године Акциони план против дезинформација који је предвиђао додатне кораке против дезинформација. На институционалном нивоу, Оперативна група East Stratcom основана је 2015. године у оквиру Европске службе за спољне послове. У закључку, рад представља сагледавање правне и институционалне активности држава чланица ЕУ на плану борби против лажних вести, што представља значајне информације за наше институције у циљу заштите националне безбедности и изборног процеса.

4. **Milan Miljkovic**, Vangel Milkovski, „Challenges facing information environment in contemporary conflicts“, International scientific conference “ARCHIBALD REISS DAYS”, Belgrade, 18-19 November 2020,

Аутори у раду сагледавају сложеност савременог информационог окружење у коме се сукоби дешавају, због масовности примене информационо-комуникационих технологија, као и на глобалног умрежавања што је битно утицало на стратешко окружење у коме се савремени сукоби заправо одвијају. Указују на бројне карактеристике комплексног информационог окружења, укључујући: а) недостатак информација – које се сматра очигледним извором пропуста и неуспеха у управљању конфликтима у класичној теорији; б) превише информација – што неки теоретичари сматрају главним проблемом у односу на недостатак информација; и ц) обмана – коју трећа група теоретичара безбедности сматра већим проблемом од један од одвајања релевантних сигнала који долазе из „мора буке“.

Због примене савремене технологије на неки начин, савремени сукоби постају још сложенији и нејасни. Осим тога, савремени рат за оне који у њима учествују и командују није успео постану предвидљивија или јаснији. Као последица тога, сложеност савремених сукоба не може се ни елиминисати ни значајно смањити. Што се тиче информационог окружења, може се рећи да су савремени сукоби и даље информациони неизвесно. Међутим, и даље постоји посвећеност и потражња за бољим, софистициранијим познавањем ситуације, обавештајним подацима, како би се задовољила потреба да се магла и трење сведу на минимум сукоба и чине сложено информационо окружење јаснијим. Оцењују да главну улогу у томе треба да буде особа, она која управља сукобима, која их оцењује, анализира и одлучује о ангажовању снага у рату. Аутори закључују да искуство скраћује време обраде информација, изазива одбацивање непотребних информација, фокусира се само на важне чињенице и брзо добијене информације ставља у одређени контекст, даје им прави смисао, брзо разуме стратешку ситуацију сукоба, чему доприноси правилно и брзо доношење одлука и реаговање у сукобима.

5. Вангел Милковски и Милан Миљковић.: „Агресија на СР Југославију 1999. године - стратегијско доктринарне поуке“, Међународна конференција „Агресија на Савезну Републику Југославију (Србију), 20 година после, Факултет за пословне студије и право Унивезитет Унијон у Београду. 19. марта 2020.

У овом раду аутори настоје да изведу одређене поуке из Агресије НАТО на Савезну Републику Југославију, које се односе на стратегију и доктрину одбране, имајући у виду да се наша земља 1999. године нашла у положају да се, без поузданог савезника, брани од агресије деветнаест чланица НАТО, као и да се данас налази у специфичном војностратегијском положају. Аутори презентују одређене опште доктринарне ставове и одређења која се односе на одбрану малих и неутралних земаља од спољне агресије, пре свега везано за доктрину одвраћања која се примењује у фази пре избијања ратних дејстава. У раду је извршена анализа међусобног односа и интеракције стратегије НАТО током агресије на СРЈ 1999. године која може да се уклопи у теоретски модел „стратегије присиле“, као и стратегија одбране Савезне Републике Југославије која се класификује као стратегија конвенционалног одвраћања.. У закључку, оцењују да се искуства Војске Југославије у борби против агресије НАТО морају прилагодити савременим условима вођења рата како војним тако и невојним средствима, због чега је потребно да се изгради доктрина одвраћања и вођења нелинеарног и маневарског рата у свим доменима, чиме би стратегија тоталне одбране била операционализована на концептуалном и доктринарном нивоу.

6. Милан Миљковић, Дејан Михајловић Зоран Обрадовић, „Примена методе сценарија у процени окружења будућих безбедносних токова и европских интеграционих процеса земаља Балкана“, Тематски зборник са међународног научног скупа - *Савремени геополитички процеси у Европи са аспекта безбедносне аналитике и управљања кризама*,

Аутори у раду анализирају примену методе сценарија за процену будућег стратешког окружења и европских интеграционих процеса земаља Балкана. У првом делу рада, баве се општим теоријским разматрањима о обележјима стратешког окружења, указујући на основне елементе процене окружења која обухвата идентификовање фактора из окружења, посматрање њиховог карактера и праћење његовог константног мењања и усложњавања. У другом делу рада, аутори описују основна обележја методе сценарија која је једна од најчешће коришћених метода за предвиђање будућности, и која обично настоји да идентификује сет могућих будућих ситуација од којих се свака може десити, али ни једна није потпуно извесна. Указују на разлику између сценарија и прогноза, где се путем сценарија истражује распон могућих исхода који проистичу из неизвесности, док је сврха прогнозе да идентификује највероватније путеве и процени неизвесност. У трећем и тежишном делу рада, аутори анализирају практичну примену методе сценарија од стране бројних европских и западних института, у процени могућих безбедносних ситуација и евроатланских интеграционих процеса земаља Балкана за период до 2045 године. Закључују да је у анализи и компарацији могућих сценарија, као што су: „Мрачни сценарио“, „Илузија европеизације“ и „Економски замах Западног Балкана“, велика је вероватноћа да би растећа економија и животни стандард народа на Западном Балкану довели до превазилажења или умањивања проблема који су везани за корупцију и владавину права, односно да би економија допринела стварању стандарда за развој цивилног друштва.

Монографија националног значаја (M-42) 1x7=7 бода

- 1. Милан Миљковић** „Информационе операције и обавештајни рад“, Медија центар Одбрана, Министарство одбране Републике Србије. 2020., Београд

Аутор у монографији указује да, иако се још увек, гледано кроз застарелу призму, региструју само војни сукоби, свакодневно се воде информациони, обавештајни и други сукоби на различитим нивоима. Тиме се тежиште сукоба помера са војне на друге области и делатности, као што је информативна. Као значајно средство за вођење сукоба у информационом добу користе се информационе операције, које се дефинишу као активности које се предузимају ради остваривања утицаја на противничке информације и информационе системе, док се њима истовремено штите сопствене информације и информациони системи.

Аутор у првој целини говори о основним обележјима информационих операција, где обрађује питања као што су појам, функције и врсте информације, однос између податка и информације, као и комуникације и информација, циљеви извођења информационих операција, врсте, средства и технике извођења информационих операција. Даље, у следећим поглављима монографије, аутор се бави применом информационих операција у савременим војним активностима, као и конкретним војним саставима за извођење психолошких и информационих операција, као и анализом искустава из примене психолошких операција у ратовима на територији бивше Југославије. Кроз наредна поглавља, аутор се тежишно бави применом информационих операција у раду савремених обавештајних служби, у оквиру њиховог обавештајног, контраобавештајног и субверзивног рада, наводећи бројне конкретне операција информационог деловања које су примењивале обавештајне службе. У закључку, аутор напомиње да познавање и примена информационих операција у одбрани националне безбедности, посебно у активностима оружаних снага и обавештајних служби, постају све значајнији, јер су, како показују искуства сабрана у овој књизи, информационе операције важно средство за парирање на међународној сцени.

Радови у врхунском часопису националног значаја (M51) 7 x 3 = 21 бод:

- 1. Милан Миљковић** „Изазови у раду обавештајних служби у информационом добу“, *Часопис безбедност*, 2020.

Аутор у раду указује да се прикупљачки и аналитички рад савремених обавештајних служби налази се пред бројним изазовима јер окружење у којем службе делују карактерише потреба за брзим прикупљањем података, анализама и доношењем одлука готово у реалном времену. Када је у питању безбедносни рад, растућа зависност од модерне информационе технологије чини информациону структуру служби осетљивом и „рањивом“ на информационе нападе. У сфери извођења тајних операција актуелизована је употреба информационих операција. Информациона технологија изменила је и однос између службе и корисника, увела могућност примене „pull“ архитектуре за достављање информација, што поред добрих страна доноси и поједине изазове. Обавештајне службе се због свега наведеног прилагођавају технолошким,

организационим и културним променама које је донела информациона револуција. У раду је учињен осврт на изазове у раду савремених обавештајних служби, пре свега с аспекта утицаја масовне примене савремене информационе технологије на оперативни и аналитички рад, као и на примену тајних акција у раду служби. Циљ аутора је био да укаже на бројне изазове које информациона револуција доноси савременим обавештајним службама. Компаративном анализом презентоване истраживачке грађе аутор указује да се службе сусрећу с новим задацима и начинима функционисања у свим својим активностима, што на крају намеће и осетљиво питање њихове реформе. Закључак до кога је аутор дошао у овом раду јесте да је реформа обавештајних служби у „информационом добу“ у сваком случају потребна, али да њена реализација не треба да буде револуционарна, него да се мора спроводити еволутивно.

2. Драган Јевтић, Милан. Миљковић, „Социјална безбедност и ризици савремених миграција“, *Култура полиса*, год. XVIII (2021), бр. 46.

Аутори указују да социјална безбедност подразумева остварење свеобухватних гаранција грађанима од одређених ризика, најчешће социо-економских, али и других повезаних са њима, у објективном и субјективном смислу, који су саставни делови подручја социјалне безбедности (социјалног осигурања, социјалне заштите, социјалног развоја и социјалних ризика). Социјална безбедност често се поистовећује са социјалном сигурношћу, нарочито у њеном ширем смислу, иако није синоним, и подразумева целовит и повезан систем друштвених мера којима се гарантује одговарајући стандард живота и благостања људи, може обухватати читав низ повезаних система и подсистема одговарајућих сектора и нивоа проширене замисли и концепта безбедности и других фактора (економских, политичких, демографских, еколошких итд.) који са њом повезани врше већи или мањи утицај и одређују карактер њеног деловања. Социјална безбедност је у најнепосреднијој вези са људском безбедношћу и одрживим развојем. Остварење што већег нивоа социјалне безбедности није више само могућност и способност националних држава већ и читавог глобалног светског система, са системом међународних односа, који претендује да кроз глобализацију оствари идеју и визију глобалног друштва са читавим низом међународних наднационалних и глобалних институција, института и правила, који требају да остваре његове премисе. Централни проблем у садашњој форми глобализације, као система међународних односа, представља стално повећање социо-економских неједнакости и других неједнакости, на нивоу глобалног друштва, између појединих региона и држава и у оквиру држава и који се актуелизује као резултат структурних неједнакости које извиру из неолиберализма као доминантног економско-политичког модела и његових правила. Као последице угрожавања социо-економске безбедности људи и њихових идентитета јављају се савремене миграције са својим ризицима, од којих посебну важност има капацитет миграција да постану теризмогени фактор. У раду су обрађена питања подручја социјалне безбедности и социјални ризици; глобализација, повећање социо-економских неједнакости и социјални ризици, те однос социјалних ризика и миграције као теризмогеног фактора, са освртом на анализу ризика миграција по Републику Србију.

3. Вангел Милковски, **Милан Миљковић**, Интеракција стратегије присиле и одвраћања – поуке из агресије на Савезну Републику Југославију 1999. године, *Политика националне безбедности*. Година XIII, vol. 22 број 1/2022.

Предмет рада аутора у раду је преиспитивање релевантности и савременог значаја класичног приступа употребе стратегија присиле и одвраћања и њихове интеракције. У раду се предмет истраживања разматра кроз преглед литературе и теоријских ставова класичних мислилаца, а релевантност и савремени значај њихових ставова кроз анализу интеракције стратегије присиле НАТО и стратегије одвраћања СРЈ пре и током агресије 1999. године. Истраживачко питање рада је да ли класични приступи употребе стратегије присиле и одвраћања задржавају своју релевантност и данас. Аутори закључују да је највећи део начела о примени стратегије присиле и одвраћања релевантан и за данашњу стратегијску праксу и националну безбедност. Истакнута је релевантност начела ескалације примене силе за успех стратегије присиле, али и мања релевантност начела да су војни циљеви главна мета у овој стратегији, већ да су то цивилни циљеви и критична инфраструктура противника. Имајући у виду да су противнички лидери централна мета према којима је усмерена стратегија присиле, тј. декапитација, један од закључака аутора у раду је да одвраћање мора бити схваћено првенствено као напор да се обликује размишљање потенцијалног агресора.

4. **Милан Миљковић**, Драган Јевтић, „Сукоби у информационом простору из угла савремене војне мисли у Руској Федерацији -- искуства за безбедност Републике Србије“, часопис *Национални интерес*, 2/2021.

У чланку аутори указују да савремене државе, услед масовне примене информационе технологије у области комуникација, суочавају се са проблемом ефикасне контроле и заштите националне информационе сфере, а самим тим и националне безбедности. Информације се од давнина користе у манипулативне сврхе и као средство за вођење сукоба, а савремено информационо доба је само додатно актуелизовало информациони простор као борбени простор савременог глобалног друштва. Актуелизована је употреба дезинформација и лажних вести у оквиру концепта „хибридног и информационог ратовања“, као начина вођења геополитичких сукоба између великих сила, али и као средства утицаја и притиска на мале државе. С тим у вези, аутори у раду анализирају теоријске и концептуалне приступе безбедносних и војних теоретичара Руске Федерације у вези одбране од претњи из информационе сфере. Закључују да је теоријски и концептуални приступ Руске Федерације у овој области применљив за Републику Србију, која је у својим актуелним стратегијским документима из области одбране и безбедности нагласила потребу да развија система одбране од претњи из информационог простора.

5. **Милан Миљковић**, Драган Јевтић, Слободан Стојичевић, „Информациона димензија безбедносног окружења – основна обележја“, Војно дело, 2/2022.

У овом чланку аутори указују да информациону димензију савременог безбедносног окружења карактерише сложеност, преобиле неструктурираних информација и бројни

сукоби који се воде путем информационог ратовања, што отежава анализу ове димензије. Модерна информациона технологија омогућила је свим учесницима у сукобу, пре свега недржавним актерима, да утичу на глобалну информациону димензију, а самим тим и на безбедносно окружење. Имајући у виду да у домаћој војној теорији до сада није представљена свеобухватна класификација и анализа информационе димензије безбедносног окружења, чланак има за циљ да представи, анализира и синтетизује актуелне стране теоријско-доктринарне приступе у вези с овим питањем. Аутори закључују да упоредна анализа и синтеза презентованих доктринарних приступа анализе информационе димензије указује на то да та анализа не може бити свеобухватна и функционална у војном смислу, уколико, осим анализе елемената, области, нивоа, актера и њихових способности деловања у информационој димензији, не обухвата и методе за анализу претњи и могућег деловања противника у информационој димензији.

6. **Милан Ђ. Миљковић**, Зоран М. Марјановић, Мере стратешког одвраћања Руске Федерације: терминологија, дефиниције и неки аспекти примене у сукобу У украјини 2022. године. *Војно дело*, 1/2023.

У раду аутори анализирају теорију и доктрину стратешког одвраћања Руске Федерације и упоређују је са мерама њихове примене у сукобу у Украјини током 2022. године. Стратешко одвраћање се дефинише као холистички приступ који интегрише невојне и војне мере за обликовање доношења одлука противника у свим фазама сукоба. Из визуре војне теорије, оно не представља грубу стратегију силе већ принуду усмерену на манипулацију перцепцијом противника и утицај на његово стратешко понашање. Анализа руских теоријских и доктринарних ставова указује на то да је улога невојних мера у постизању стратешких циљева порасла, а у једном броју случајева превазишла моћ оружја по својој ефикасности. С друге стране, иако се може чинити да је актуелни руски концепт одвраћања превише невојног карактера, он, у одређеној мери, нагиње војним или насилним мерама. То је последица постојања дуализма у руској теорији стратешког одвраћања, где тренутно јачу струју представља актуелно војно руководство оружаних снага Руске Федерације, које придаје пресудни значај војним кинетичким мерама, поготово у фази оружаног конфликта. Закључују да примена мера стратешког одвраћања у сукобу у Украјини, током 2022. године, потврђује хипотезу о тренутно већој исправности правца у руској војној теорији који у стратешком одвраћању већи значај придаје примени војних кинетичких мера.

7. **Милан Миљковић**, Хатица Бериша, „Примена вештачке интелигенције у савременом ратовању“, *Политика националне безбедности*, Year XIV, vol. 25, No. 2/2023.

Аутори у раду наводе да вештачка интелигенција (ВИ) има потенцијал да утиче на све врсте и нивое извођења војних активности, на стратегијском, оперативном и тактичком нивоу. С тим у вези, предмет рада је разматрање како системи ВИ, и у ком обиму, могу утицати на припрему и извођење различитих нивоа војних операција. Рад разматра импликације ВИ у контексту стратегије, доктрине, војних планова, правила ангажовања и наређења за извођење операција. Наведено истраживачко питање захтева широк угао анализе примене нових технологија у војној делатности, технолошком развоју савремених армија, као и разматрање политичких, војних, правних и етичких перспектива примене ВИ у оружаним снагама. Сходно томе, рад идентификује могућности, изазове и отворена питања у вези наведене теме, али и даје свеобухватна запажања. Аутори рад завршавају оценом да основа одговора

истраживачког питања лежи у интеракцији људског фактора и ВИ. Аутори такође дају и смернице за унапређење даљег истраживања и креирања политике о одговарајућој интеграцији, управљању и употреби ВИ у војним операцијама.

Рад у истакнутом часопису националног значаја (M52) 1x1,5=1,5 бодова

1. Hatidža Beriša , Vinko Žnidaršič , **Milan Miljković**, *Izazovi malih država u pogledu razvoja sposobnosti informacionog delovanja* , Serbian Journal of Engineering Management Vol. 7, No. 2, 2022.

Аутори у раду дају сажет преглед тренутног стања способности „малих држава“ да спроводе информациона дејства, специфичних способности неопходних за информационо деловање. У контексту „малих држава“ описани су основни изазови њиховог развоја и анализиран њихов развој. Такође, дат је кратак критички осврт на теоријске и доктринарне основе информатичке делатности институција Републике Србије. Акценат у опису способности стављен је на оне које се спроводе информативним и перцептивним методама (пропаганда, управљање перцепцијом противника, дезинформације, психолошке операције, обмана), у односу на оне које се изводе информационим и техничким средствима (нападима на критичне објекте националне инфраструктуре, сајбер-напади), управо због њихове доминантне основе засноване на знању, доброј организацији и коришћењу лако доступних ресурса и средстава, а не на техничкотехнолошкој надмоћи, великим материјално-финансијским улагањима и скупом технологији која је недостижна за „мале државе“, што је уједно и закључак аутора чланка.

Радови са скупова националног значаја штампани у целини (M63) 6x0,5=3 бодова

2. Горан Матић, **Милан Миљковић**, „Међународна искуства у акредитацији ИКТ система за рад са тајним подацима“, 25. Међународна научно стручна конференција YUINFO 2019.

Аутори указују да је јачање информатичких капацитета државног органа надлежног за спровођење безбедносне акредитације комуникационо-информационих система и процеса у којима се користе тајни подаци веома важан корак у смеру јачање стања целокупне информационе безбедности у држави. Национални нормативни оквир за акредитацију ИКТ система за рад са тајним подацима у овим системима, у Р Србији, у овом тренутку представља Закон о тајности података, Закон о информационој безбедности и Уредба о посебним мерама заштите тајних података у информационо-телекомуникационим системима, Законом о тајности података, и на основу тог закона донетим подзаконским актима, успостављен је основ нормативног оквира за рад са тајним подацима, укључујући и питања тајних података који се обрађују у информационо-комуникационим системима, као и надлежности Канцеларије Савета за националну безбедност и заштиту тајних података у овој области. Законом о информационој безбедности, наведено је да је министарство надлежно за послове одбране надлежно за послове информационе безбедности који се односе на

одобравање криптографских производа, дистрибуцију криптоматеријала и заштиту од компромитујућег електромагнетног зрачења и послове и задатке у складу са законом и прописима донетим на основу закона, тј. да ово министарство треба спроводи ТЕМПЕСТ и крипто акредитацију. Измена Закона о тајности података треба да законски дефинише који ће орган у Републици Србији обављати функцију органа за безбедносну акредитацију ИКТ система за рад са тајним подацима, као и процес безбедносне акредитације ИКТ система за рад са тајним подацима. С тим у вези, аутори указују да је Стратегијом развоја информационе безбедности Р Србије наведено да би ту функцију требало да врши Канцеларија Савета за националну безбедност и заштиту тајних података. Закључују да је по одређивању надлежног органа, потребно је покренути процедуру за унапређење прописа неопходних за спровођење сертификације комуникационоинформационих система и процеса, због чега је предходно потребно формирати међуресорне радне групе за надоградњу наведених прописа, у складу са одговарајућим директивама Европске уније.

3. Милан Миљковић, Катарина Миљковић, „Нова конвенција ОУН за сарању и борбу против сајбер криминала“, 26. Међународна научно стручна конференција YUINFO 2020.

Аутори у чланку оцењују да су напори међународне заједнице на сузбијању сајбер криминала недовољни. Свет се суочава с великим растом овог облика криминала и штете коју он наноси, и наводе да он износи око три билиона америчких долара годишње. У том је контексту, апсолутно је јасно да је међународној заједници потребан ефикаснији правни механизам у области међународне информационе безбедности, а посебно за борбу против сајбер криминала. У вези са питањем изградње међународних норми у борби против сајбер криминала и позиције великих сила у вези са овим питањем, указују да САД ризикују да изгубе водећу улогу, имајући у виду да су Руска Федерација и Кина, издејствовале усвајање важних резолуција у УН и формирање нових међународних тела у вези са регулисањем међународне сарадње у супротстављању кориштења информационих и комуникационих технологија у криминалне сврхе. Када су у питању интереси малих земаља и оних са неизграђеним капацитетима за борбу против сајбер криминала, нацрт резолуције коју је Руска Федерације дистрибуирала омогућио би им да учврсте контролу над информационом и комуникацијском технологијом унутар својих граница, односно национални суверенитет над националним информационим простором. Закључују да би пружање техничке помоћи у развоју техничких капацитета за откривање сајбер криминала ојачало способности неразвијених држава у области ефикасног спречавања злочина и подигло ниво информационе безбедности.

4. Milan Miljković, „POLAZIŠTA ZA IZRADU STRATEGIJE SAJBER ODBRANE REPUBLIKE SRBIJE“, 28. Међународна научно стручна конференција YUINFO 2022.

У раду аутор наводи да конципирање стратегијског одговора сваке државе на питање сајбер одбране има три димензије: политичку (стратегијску), - правну и технолошку. Политички аспект обухвата доношење одговарајућих стратегија о сајбер одбрани, које са усвајањем

одговарајућих закона о одбрани добијају пуну правну снагу и нормативно омогућавају успешно функционисање система сајбер одбране једне земље. На нивоу државе, надлежност за доношење стратегије за сајбер одбрану по природи ствари припада систему одбране, иако у пракси одговорност за националну сајбер одбрану имају, осим војске, и енергетски, инфраструктурни, телекомуникациони, медијски и остали државни и привредни органи. Основни проблем у вези са међународним правним регулисањем сајбер ратовања огледа се у његовој специфичној природи, нејасној разлици између криминала, тероризма, обавештајних активности и ратовања и чињеници да оно није селективно у односу на војне и цивилне циљеве, као и да нестаје разлика између бораца и цивила који покрећу сајбер нападе. Овлашћење војске у сајбер простору се не своди само на то да војска мора одбранити државу од сајбер инцидената већ и да своје капацитете користи офанзивно. Одбрана је увек прво приоритет док ће развој капацитета потребни за напад и одбрану бити све важнији. Све већом применом информационо-комуникационих технологија, Република Србија биће рањивија и осетљивија на евентуалне нападе. Организације и појединци у Републици Србији биће изложенији бројнијим и софистициранијим претњама у сајбер простору, који могу потицати из различитих извора. Може да се закључи да Србија, чињеницом да постаје информационо друштво, постаје и рањивија на сајбер нападе. На основу наведеног закључује да стратегија сајбер одбране Републике Србије, због тога треба да прихвати главне смернице из Стратегије националне безбедности и Стратегије одбране, а то је сајбер одбрана ослоњена на сопствене снаге и знање свеобухватна цивилна и војна (технички и психолошки аспект) и активна сајбер одбрана.

5. **Milan Miljkovic, Hatidza Berisa, Srdjan Zgonjanin**, „Evolution and characteristics of the theory and strategy of deterrence of the Russian Federation“, 8. Међународна научно-стручна конференција „BeKMen 2022.

У раду аутори анализирају еволуцију и карактеристике руске теорије и стратегије одвраћања. Наводе да се руски приступ одвраћању разликује од западне концептуализације овог појма. Одвраћање са становишта руске војне теорије је много шире од значења које западни стручњаци имају на уму. Залаже се за коришћење претњи за одржавање статуса кво, за промену тренутне стратешке ситуације, као и за спречавање ескалације или деескалације. Термин се користи за описивање активности пре и током војног сукоба, али се такође примењује током свих фаза рата. Аутори закључују да актуелни концепт стратешког одвраћања РФ, који представља трећу фазу еволуције руске теорије и праксе одвраћања, недвосмислено указује на повећан значај невојних и унутар њих информативних мера одвраћања, које заједно са војним мерама представљају интегрисану и холистички концепт за обликовање противничког одлучивања.

6. **Srdjan Zgonjanin, Hatidza Berisa, Milan Miljkovic**, „The global challenge of terrorism during COVID-19“, 8. Међународна научно-стручна конференција „BeKMen 2022.

Аутори напомињу да констатација да не постоји јединствена дефиниција за феномен тероризма звучи не само као клише, већ и као алиби за неукључивање у одређене сфере истраживања и продирања у суштину овог феномена. Указују да ово нејединство у академској и безбедносној заједници на глобалном нивоу погодује чињеници да су се појавили нови изазови, које тероризам примењује на свој начин и зато се поставља низ питања како су се терористичке организације понашале у време КОВИД-а 19. Указују на општу оцену и утицај у експертској заједници који говори да су многе терористичке активности умањене или скоро нестале када је пандемија КОВИД-19 почела јануара 2020. Наводе да на тај закључак указују бројни индикатори, између осталог и чињеница да су многе владине и невладине организације које се боре против глобалног тероризма биле невидљиве у јавном дискусу и медијима. У коначном, рад анализира питање феномена тероризма током пандемије КОВИД 19.

7. **Милан Миљковић**, Катарина Миљковић, „Изазови примене вештачке интелигенције у војним пословима“, 29. Међународна научно стручна конференција YUINFO 2023, Копаоник 13-15 марта 2023. године, стр 271-275, ISBN 978-86-85525-29-2.

Аутори указују да се вештачка интелигенција односи на системе који показују разумно, интелигентно, понашање на основу анализе свог окружења и доносе одлуке са одређеним степеном аутономије. Иако вештачка интелигенција има потенцијал да пружи бројне предности у војној примени, истичу да она са собом носи и специфичне изазове. Примена вештачке интелигенције на конвенционалне војне способности имај потенцијал да убрза доношење одлука и потисне сукоб изван људских когнитивних способности. Сматрају да је непосредни допринос вештачке интелигенције данас у сукобима на тактичком нивоу вођења борби, али и за доношење одлука на стратешком нивоу. Сумирају да се примена вештачке интелигенције у војне сврхе може начелно поделити у три главне области: 1) прва је омогућавање оружју и војној опреми да раде без људског надзора, 2) друга подразумева обраду и тумачење великих количина података што помаже у обавештајном раду, дефинисању војне стратегије и доношењу стратегијских одлука, 3) док се трећа односи на помоћ војним системима да самостално извршавање команди и осматрања у борбеним ситуацијама. Вештачка интелигенција је моћан мултипликатор војне силе. Апликације ВИ могу да обезбеде конкурентску предност оружаним снагама тако што убрзавају доношење одлука трансформишући ООДА петљу за доношење одлука иунапређујући способност командовања, контроле и надзора. Док се не открију „непредвидљиве, крхке, нефлексибилне и необјашњиве карактеристике вештачке интелигенције“, технологија ће наставити да „превазилази стратегију и људску грешку“. Закључују да ће вештачка интелигенција, као и свака револуционарна технологија, вероватно изазвати конкуренцију између војно снажних држава, што ће довести до безбедносне дилеме и нарушити предвидљивост сукоба и повећати изгледе за њихову ескалацију.

Одбрањена докторска дисертација – (М70)

1. Милан Миљковић, „Посебност информационих операција у раду савремених обавештајних служби“, Факултет безбедности, Универзитет у Београду 2016.

Кандидат у поменутој дисертацији за предмет истраживања има посебност примене информационих операција у раду обавештајних служби. С обзиром на операционо одређење предмета истраживања, чиниоци садржаја истраживања груписани су, поред увода и закључка, у шест целина. У првом делу рада аутор анализира савремене теоријске ставове о појму, врстама и значају информационих операција за остварење информационе безбедности и моћи у информационој сфери. У овом делу аутор је извршио класификацију и дескрипцију следећих техника информационих операција: психолошких операција, обманљивања, операција у сајбер простору и дезинформисања. Другим делом, у коме је аутор презентовао савремено појмовно и предметно одређење обавештајне делатности и обавештајних служби, презентоване су најважније карактеристике делатности које улазе у спектар рада савремених обавештајних служби: обавештајног рада, контраобавештајног рада и субверзивних дејстава. У трећем делу аутор спроводи анализу савремене обавештајне теорије и праксе у вези са посебношћу примене техника информационих операција у обавештајном раду, у фази прикупљања и анализе обавештајних података. Анализирана су и искуства из конкретних случаја која указују на посебност информационих операција у обавештајном раду. Анализа посебности и обележја примене информационих операција у оквиру контраобавештајног рада аутор је представио у четвртном делу рада, кроз анализу савремене обавештајно-безбедносне теорије, анализу савремених безбедносних и контраобавештајних доктрина развијених земаља, као и анализу закона и правилника који регулишу рад савремених служби. Представио је и анализирао искуства из примене информационих операција у случајевима у којима су информационе операције примењене у циљу очувања тајности и активности обавештајних служби, ради супростављања шпијунажи и страним субверзивним дејствима. О карактеристикама примене информационих операција у оквиру субверзивних дејстава обавештајних служби аутор говори у петој целини рада. Описан је проблем непостојања јединственог појмовно категоријалног апарата и недовршене класификације субверзивних дејстава обавештајних служби која се спровode путем различитих информација. У овом делу, аутор анализира и искуства из примене информационих операција у субверзивном раду обавештајних служби, са тежиштем на анализи посебних метода примене, посебних састава за координацију и извођење, као и посебности у финансирању ових операција. У шестом делу, представљени су резултати о посебности информационих операција у обавештајном, контраобавештајном и субверзивном раду, добијених методом интервјуа. У завршном делу своје дисертације кандидат констатује да, у условима криза, нестабилности, несигурности, постојања једне глобалне силе – односно не постојања баланса снага на глобалном нивоу, непоштовања међународног права и непостојања сагласности у вези легалности употребе информационих операција за утицај на унутрашња догађања у државама, употреба информационих операција у раду обавештајних служби за реализацију одређених националних циљева биће интензивнија, а њихова примена прилагођаваће се одликама новог безбедносног окружења, савременог информационог друштва и новим могућностима легалних метода обавештајног рада. У таквим условима свакако има места за адекватну примену информационих операција и у раду безбедносних служби Републике Србије ради одбране земље.

4. ЦИТИРАНОСТ ОБЈАВЉЕНИХ РАДОВА И ОЦЕНА САМОСТАЛНОСТИ КАНДИДАТА

Кандидат је аутор у двадесет четири коауторска рада различитих категорија и једне докторске дисертације. У поменутим научним радовима, кандидат је први или други аутор. На основу анализе научноистраживачког рада кандидата, може се констатовати да је др

Милан Миљковић у досадашњим радовима који су публиковани, испољио способност да се бави комплексним проблемима у области војних наука и темама које представљају предмет његовог интересовања, чиме се потврдио као компетентан познавалац проблематике којом се бави, како са теоријског, тако и са практичног аспекта. Кандидат је показао да може самостално да решава комплексне научне проблеме и да успешно презентује одређена решења која су настала као резултат тог рада. У области којом се бави постигао је мерљиве научне резултате публиковане у референтним научним публикацијама, као и вештину, знање и самосталност у истраживачком процесу.

Цитирани радови

1. **Милан Ђ. Миљковић**, Зоран М. Марјановић, Мере стратешког одвраћања Руске Федерације: терминологија, дефиниције и неки аспекти примене у сукобу у Украјини 2022. године“. *Војно дело*, 1/2023, стр 32-45, DOI број: 10.5937/vojdello2301032M, цитиран у :
 - Марија Ђорић, Вања Глишин, „Употреба вештачке интелигенције у Руско-Украјинском рату“, Институт за политичке студије, Београд, *The Policy of National Security*, Year XIV, vol. 25, No. 2/2023., pp. 59-76.
2. Драган Јевтић, **Милан. Миљковић**, „Социјална безбедност и ризици савремених миграција“, *Култура полиса*, год. XVIII (2021), бр. 46, стр. 55-71. DOI: 10.51738/Kpolisa2021.18.3r.1.04 цитиран у:
 - Martin Matijašević, Darko Todorović, Security crises as a factor of migration to the European Union, Article, January 2024, JOURNAL OF SECURITY AND CRIMINAL SCIENCES • Vol. 6, No. 2 (2024), pp. 37-54.
3. **Милан Миљковић**, Драган Јевтић, „Сукоби у информационом простору из угла савремене војне мисли у Руској Федерацији – искуства за безбедност Републике Србије“, часопис *Национални интерес*, 2/2021., стр 105-131, DOI: <https://doi.org/10.22182/ni.4022021.5> цитиран је 2 пута, у:
 - Милан Миљковић, Драган Јевтић, Слободан Стојичевић, „Информациона димензија безбедносног окружења – основна обележја“, *Војно дело*, 2/2022, април-јун, стр 18-40., DOI број: 10.5937/vojdello2202018M,
 - Милан Ђ. Миљковић, Зоран М. Марјановић, „Мере стратешког одвраћања Руске Федерације: терминологија, дефиниције и неки аспекти примене у сукобу у Украјини 2022. године“. *Војно дело*, 1/2023, стр 32-45, DOI број: 10.5937/vojdello2301032M
4. **Milan Miljkovic**, Anita Pesic (2019): Informational and psychological aspects of security threats in contemporary environment, Часопис „Теме“ Универзитета у Нишу број 4 за 2019. годину. DOI: <https://doi.org/10.22190/TEME191015064P>. цитиран је 3 пута, у:
 - Miloš Gregor, Petra Mlejnková, „Explaining the Challenge: From Persuasion to Relativisation“, In: Gregor, Mlejnková (eds.) Challenging Online Propaganda and

Disinformation in the 21st Century. Part of the book series: Political Campaigning and Communication (PCC) 2021, (pp.3-41) DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-58624-9_1

- Darya Bazarkina, Darya Matyashova, „Smart” Psychological Operations in Social Media: Security Challenges in China and Germany”. In European Conference on Social Media (Vol. 9, No. 1, pp. 14-20). (2022, April). DOI: <https://doi.org/10.34190/ецсм.9.1.174>
- Réka Saáry, „Analyzing Perception of Security from a Psychological Perspective”, In: Angelovska Galevska, Tomevska Ilievska, Janevska, Bugariska (eds.) Educational Challenges and Future Prospects: Conference Proceedings, (2022, novembar). (pp. 457-464).

5. ВИДОВИ КАНДИДАТОВОГ АНГАЖОВАЊА У РУКОВОЂЕЊУ НАУЧНИМ РАДОМ, КВАЛИТАТИВНИ ПОКАЗАТЕЉИ КАНДИДАТОВОГ НАУЧНОГ АНГАЖМАНА И ЊЕГОВ ДОПРИНОС УНАПРЕЂЕЊУ НАУЧНОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА У ОБЛАСТИ ЗА КОЈУ СЕ БИРА

Учесће у научноистраживачким пројектима:

Кандидат пуковник ванредни професор др Милан Миљковић је у извештајном периоду, као члан истраживачког тима, учествовао у два научноистраживачка пројекта. Пројекти су реализовани у Школи националне одбране и Војној академији УО, а на основу планова научноистраживачке делатности у Министарству одбране и Војсци Србије. Реализација једног пројекта је још увек у току.

Кандидат је учествовао у реализацији следећих научноистраживачких пројеката:

- 1) „Неутралност и стратешко одвраћање“, Школе националне одбране Универзитета одбране, ШНО-ДХ/1/22-24, година почетка и завршета 2022-2024, члан и руководилац пројекта,
- 2) „Модел управљања развојем способности система одбране“ Војне академије Универзитета одбране, ВА-ДХ/22-24, година почетка и завршета 2022-2024, члан пројекта;

6. ТАБЕЛА СА КВАНТИТАТИВНОМ ОЦЕНОМ КАНДИДАТОВИХ НАУЧНИХ РЕЗУЛТАТА И МИНИМАЛНИМ УСЛОВИМА ПО ПРАВИЛНИКУ

Потребни поени за избор у звање научног сарадника:

		Неопходно XX=
Научни сарадник	Укупно	16
Обавезни (1)	M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M43+M44+M45+M51+M52	10
Обавезни (2)	M11+M12+M13+M14+M21+M22+M23+M24+M31+M41+M42+M51	7

Кандидат у односу на наведене критеријуме име следећи број поена разврстаних према траженим категоријама:

		Укупан број поена
Научни сарадник	Укупно	51,5
Обавезни (1)	M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M43+M44+M45+M51+M52	35,5
Обавезни (2)	M11+M12+M13+M14+M21+M22+M23+M24+M31+M41+M42+M51	33,0

7. УВИД У КАНДИДАТОВУ ДЕЛАТНОСТ НА ОБРАЗОВАЊУ И ФОРМИРАЊУ НАУЧНИХ КАДРОВА

С обзиром да се кандидат бира први пут у звање научни сарадник, до сада кандидат није имао прилике да учествује у образовним делатностима у сврху формирања научних кадрова. Са друге стране, ово не умањује значај свеукупног научног рада кандидата. Досадашњи рад

указује на добре потенцијале и сугерише да ће кандидат имати неопходне способности да се у будућност и бави и делатностима као што је образовање и формирање научних кадрова.

8. ЗАКЉУЧАК СА ПРЕДЛОГОМ

На основу увида у садржај и структуру објављених радова, као и укупан ангажман на пословима и задацима истраживања у Институту за стратегијска истраживања, Комисија закључује да се кандидат пуковник ванредни професор др Милан Миљковић компетентно и успешно бавио научноистраживачким радом у периоду који се вреднује. Тематски садржај објављених радова кандидата указују да се кандидат у досадашњој истраживачкој каријери бавио и усавршавао у научној области војних наука. Научноистраживачки рад кандидата тематски је оријентисан на примену научних знања из области друштвених наука – војних наука.

Компетентност за бављење научноистраживачким радом, кандидат пуковник ванредни професор др Милан Миљковић доказао је и објављивањем својих научноистраживачких резултата на основу чега се могу утврдити квантитативни показатељи резултата рада. Кандидат је до сада у раду на пословима научноистраживачке делатности, објавио један рад у националном часопису од међународног значаја категорије М24, шест саопштења са међународних скупова штампаних у целини категорије М 33, једну монографију националног значаја категорије М-42, два рада у тематским зборницима од националног значаја – категорије М 45, седам радова у врхунским часописима националног значаја категорије М51, један рад у часопису од националног значаја категорије М 52, шест рада са скупа националног значаја штампаног у целини категорије М63. Такође, одбранио је докторску дисертацију - М70. Поред тога, кандидат је у извештајном периоду учествовао на два научноистраживачка пројекта која је реализовала Школа националне одбране и Војна академија Универзитета одбране, и то: „Неутралност и стратешко одвраћање“, Школе националне одбране Универзитета одбране, ШНО-ДХ/1/22-24, (пројекат је у току и завршава се крајем 2024. године), и „Модел управљања развојем способности система одбране“ Војне академије Универзитета одбране, ВА-ДХ/22-24, пројекат је у току и завршава се крајем 2024. године.

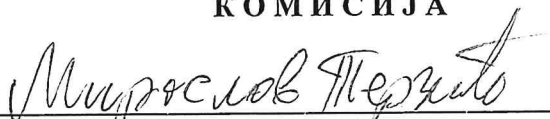
Библиографија објављених радова као и учешће у научноистраживачким пројектима, представљају уверљиву потврду да кандидат пуковник ванредни професор др Милан Миљковић има изграђену способности и компетенције, како за самосталан, тако и за тимски научноистраживачки рад.

Сагледавајући научни допринос кандидата у односу на критеријуме дефинисане Законом о науци и истраживањима („Службени гласник РС”, бр. 49/2019) и Правилником о стицању истраживачких и научних звања („Службени гласник РС”, број 159/2020 и 14/2023), Комисија је утврдила да пуковник ванредни професор др Милан Миљковић испуњава прописане услове за избор у научно звање научни сарадник.

На основу свега наведеног, Комисија предлаже Наставно-ваучном већу Војне академије да се за кандидата пуковника ванредног професора др Милана Миљковића утврди предлог за избор у звање **научни сарадник** за област **друштвених наука – војне науке**.

У Београду, 25. новембар 2024. године.

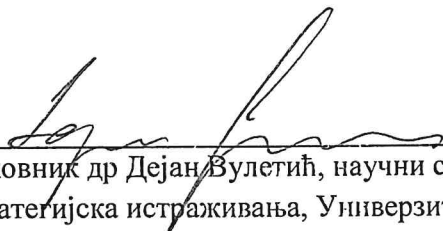
КОМИСИЈА

пуковник др Мирослав Терзић, доцент, Школа националне одбране, Универзитет одбране у Београду – председник комисије

пуковник др Александар Милић, ванредни професор, Војна академија, Универзитет одбране у Београду – члан

пуковник др Дејан Вулетић, научни сарадник, Институт за стратегијска истраживања, Универзитет одбране у Београду – члан

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
ШКОЛА НАЦИОНАЛНЕ ОДБРАНЕ
„БОЈОВОД РАДОМИР ПУТНИК“

— Бр. 5-140

02 DEC 2024

БЕОГРАД 20. ГОД.

